



Textbook of  
**Palliative Care**

การดูแลผู้ป่วย  
แบบประคับประคอง

การดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง ..  
WB310 ล231ก 2564 ล.2



B0028485  
bib:13399117272

2

สมาคมบริบาลผู้ป่วยระดับทั้งประเทศ

เลขเรียกหนังสือ..... WB 370  
 ว. 237 ก 2564 A.2  
 เลขทะเบียนหนังสือ B0028485  
 วันที่ลงทะเบียน 2. ก.ค. 2566  
 ได้มาจากการ..... จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2566

**สวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537**

ชื่อหนังสือ	Textbook of Palliative Care Book 2
	การดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง เล่ม 2
ISBN	978-616-93894-0-8
บรรณาธิการ	พศ. พญ. ลักษณ์ ชาญเจชช์ พญ. ประนมาภรณ์ จันทร์ทอง พศ. นพ. กิติพล นาควีโรจน์ พญ. ปิยพร ทิสยากร
จัดพิมพ์และเผยแพร่โดย	สมาคมบริบาลผู้ป่วยระยะท้าย
พิมพ์ครั้งที่ 1	2564
จำนวนพิมพ์	1,000 ชุด (เล่ม 1 และ เล่ม 2)
ราคารุ่ดละ	1,200 บาท

**ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ**

การดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง เล่ม 2 = Textbook of palliative care book 2.-- ขอนแก่น :  
 สมาคมบริบาลผู้ป่วยระยะท้าย, 2564.  
 480 หน้า.

1. ผู้ป่วยหนัก -- การดูแล. I. ชื่อเรื่อง.

616.028

ISBN: 978-616-93894-0-8

ISBN: 978-616-93894-0-8



9 786169 389408

## สารบัญ เล่ม 1

**ตอนที่ 1 หลักการการดูแลแบบประคับประคอง**

บทที่ 1 ความสำคัญของการดูแลแบบประคับประคองและคำจำกัดความที่เกี่ยวข้อง _____	3
ศรีเวียง ไพรเจนกุล	
บทที่ 2 มาตรฐานและกระบวนการพัฒนาคุณภาพสำหรับการบริบาลเพื่อคุณภาพชีวิตระยะท้าย (Standard of Care) _____	14
จิรุตม์ ศรีรัตนบัลล์, พรเลิศ ฉัตรแก้ว, กรเอก มั่นส่วนนิช	
บทที่ 3 รูปแบบการให้บริการการดูแลแบบประคับประคอง (Delivery Modes of Care) _____	30
จิรุตม์ ศรีรัตนบัลล์, พรเลิศ ฉัตรแก้ว, กรเอก มั่นส่วนนิช	
บทที่ 4 การดูแลแบบประคับประคองในชุมชนและที่บ้าน (Community Palliative Care and Palliative Home Care) _____	42
ใจจนศักดิ์ ทองคำเจริญ, กิติพล นาคવิโรจน์	

**ตอนที่ 2 การประเมินในการดูแลประคับประคอง**

บทที่ 5 การประเมินความต้องการของผู้ป่วยระยะประคับประคองและครอบครัว (Assessment of Palliative Care Needs) _____	57
กิติพล นาควิโรจน์	
บทที่ 6 การพยากรณ์โรคในผู้ป่วยประคับประคอง (Prognostication in Palliative Care) _____	65
ประถมภารន์ จันทร์ทอง	
บทที่ 7 การประเมินอาการทางกายในการดูแลประคับประคอง (Symptom Assessment in Palliative Care) _____	81
อิทธิพล วงศ์พรหม	
บทที่ 8 การประเมินด้านสภาวะจิตใจ (Psychological Assessment) _____	90
ปเนตร ผู้กฤษยาคมี	

บทที่ 9 การประเมินด้านจิตวิญญาณ (Spiritual Assessment)	99
กิตติกร นิลมานนัต	
บทที่ 10 การประเมินและการวิเคราะห์ความต้องการทางสังคม (Social Assessment)	111
วีร์มอล์ จันทร์ดี	
บทที่ 11 การประเมินคุณภาพชีวิตในผู้ป่วยประคับประคอง (Quality of Life Assessment in Palliative Care Patients)	118
ลดารัตน์ อุไรกุล	
วิราพรรณ วีโรจน์รัตน์	

**ตอนที่ 3 การจัดการอาการ**

บทที่ 12 การจัดการอาการสำหรับการดูแลผู้ป่วยประคับประคอง (Principle of Symptom Palliation)	129
ภิญโญ ศรีวีระชัย	

**ความปวด**

บทที่ 13 พยาธิสรีริทยาของความปวด (Pathophysiology of Pain)	138
พงศธร มีสวัสดิ์สม	
บทที่ 14 ความปวดจากมะเร็ง (Cancer Pain and Management)	149
พรพรรณ เนวิมกิจพาณิชย์	
บทที่ 15 เภสัชวิทยาของยาแก้ปวด (Pharmacology of Analgesics)	161
อุทาามณี สุทธิลักษ์	

บทที่ 16 การทำหัตถการเพื่อบำบัดความปวด (Interventions for Pain Management)	183
พรพรรณ เนวิมกิจพาณิชย์	

บทที่ 17 การจัดการความปวดด้วยวิธีทางจิตวิทยาในผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลแบบประคับประคอง (Psychological Intervention for Pain in Palliative Care)	203
ณัฏฐา สายเสวาย	

## វាងការនៃបច្ចាសាធារណៈ

បទទី 18 គល់នៅស្អែននិងខ្សោយនឹង (Nausea and Vomiting)	215
ឧរណករ រៀកចាសត្តិ	
បទទី 19 កុងបញ្ញនៃពេកសី (Constipation and Diarrhea)	225
ប្រារពន្លា កិសតានាគរ	
បទទី 20 ឈើងសាក្រាន្ទា សាក្រាន្ទានៃពេកខ្សោយនឹង និងសាក្រាន្ទានៃគ្រប់គ្រងបាយ (Jaundice, Ascites and Hepatic Encephalopathy)	238
តុលធម៌ ឯងគំប្រាប់សប្តាហ៍	
បទទី 21 ការស្វែងរកបាយបាន ឬការឈើងសាក្រាន្ទានៃពេកបាយ (Anorexia-Cachexia)	248
ប្រភពនាករណ៍ ឱ្យទវក់ទង	
បទទី 22 ការស្វែងរកបាយ ឬការឈើងសាក្រាន្ទានៃពេកបាយ (Malignant Bowel Obstruction)	264
ឧរណករ រៀកចាសត្តិ	
<b>វាងការនៃបច្ចាសាធារណៈ</b>	
បទទី 23 វាងការនៃបច្ចាសាធារណៈ និងរៀកចាសត្តិ (Respiratory Symptoms; Dyspnea, Cough and Hemoptysis)	277
បុមិយាមាត ីូវសកូឡីង	
<b>វាងការនៃបច្ចាសាបន្ទី</b>	
បទទី 24 ការស្វែងរកបាយ ឬការឈើងសាក្រាន្ទានៃគ្រប់គ្រងបាយ (Management of Symptoms Related to Brain Tumor)	295
ថាម្ខាគ កិសុធម៌	
បទទី 25 ការស្វែងរកបាយ ឬការឈើងសាក្រាន្ទានៃគ្រប់គ្រងបាយ (Delirium)	303
ថាម្ខាគ កិសុធម៌	
បទទី 26 ការស្វែងរកបាយ ឬការឈើងសាក្រាន្ទានៃគ្រប់គ្រងបាយ (Brain Death and Prolonged Disorder of Consciousness)	311
ថាម្ខាគ កិសុធម៌	

## อาการในระบบอื่น ๆ

บทที่ 27 การดูแลผิวหนังและแผลในผู้ป่วยประคับประคอง <sup>(Skin and Wound Care in Palliative Patient)</sup>	322
ឧພាសរ បរចល់តិត	
บทที่ 28 อาการคันและภาวะบวมน้ำเหลือง <sup>(Pruritus and Lymphedema)</sup>	332
ឧមុទ្ធនា វវរណនោះក	
บทที่ 29 อาการอ่อนเพลีย <sup>(Fatigue and Asthenia)</sup>	340
ខ្សែវុត្តិ គីវិរុមិ	
บทที่ 30 การป้องกันภาวะลิมเลือดอุดตันในหลอดเลือดดำสำหรับผู้ป่วยมะเร็งที่รักษาแบบประคับประคอง <sup>(Anticoagulation in Palliative Cancer Patients)</sup>	349
នងតំកម្លៃ គណិទទាហ័យ	
บทที่ 31 การดูแลทางโภชนาการในผู้ป่วยแบบประคับประคอง <sup>(Nutrition in Palliative Care)</sup>	355
សិរការណ៍ ពេជ្ជរដ្ឋិប	
บทที่ 32 การรักษาแบบผสมผสานในการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง <sup>(Complementary Therapies in Palliative Care)</sup>	362
ល័យជនគ៉កដី អររមាយក	
บทที่ 33 การดูแลแบบผสมผสานเพื่อการลดอาการในผู้ป่วยระยะท้าย <sup>(Complementary and Alternative Medicine for Symptoms Controlled in Palliative Care)</sup>	384
សុរីផរ រនគិលប៊ូ	
บทที่ 34 การดูแลในช่องปาก <sup>(Oral Care)</sup>	397
បារិចាតិ ពើយសុវរណី	
บทที่ 35 ทางเลือกในการบริหารยาและให้สารน้ำในการดูแลแบบประคับประคอง <sup>(Alternative Routes for Drug Administration)</sup>	410
បិយផរ ទិសយករ	

## ตอนที่ 4 การดูแลด้านจิตใจ สังคม และ จิตวิญญาณ

บทที่ 36 ภาวะทางด้านจิตใจในการดูแลแบบประคับประคอง (Psychological Issue in Palliative Care) _____	427
พเนตร ผู้ก่อตยາقامี	
บทที่ 37 ภาวะซึมเศร้า และ วิตกกังวล (Depression and Anxiety) _____	436
พร ทิสยากร	
บทที่ 38 การดูแลทางด้านจิตใจ (Psychological Care and Intervention) _____	453
ภุษงค์ เหล่ารุจิสวัสดิ์	
บทที่ 39 ภาวะทางด้านจิตใจอื่น ๆ ใน การดูแลแบบประคับประคอง (Miscellaneous Psychiatric Issues in Palliative Care) _____	462
พร ทิสยากร	
บทที่ 40 การดูแลผู้ที่มีความเสียสละจากการสูญเสีย (Grief and Bereavement Care) _____	475
ทัศนนิย์ ทองประทีป	
บทที่ 41 สังคมและวัฒนธรรมในการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง (Social & Culture in Palliative Care) _____	485
รัชวินทร์ เลอธีรภัทรนันท์	
บทที่ 42 ครอบครัวและผู้ดูแล (Family and Caregivers) _____	498
พิกุล พรพิบูลย์	
บทที่ 43 จิตวิญญาณ สุขภาพและการเยียวยาในการดูแลแบบประคับประคอง (Spirituality, Health and Healing in Palliative Care) _____	505
ทัศนนิย์ ทองประทีป	
นฤศ ทิพย์แสงคำ	

## สารบัญ เล่ม 2

### ตอนที่ 5 การสื่อสารในการดูแลและคัมประคอง

บทที่ 44 ทักษะการสื่อสารในการดูแลแบบประคับประคอง (Principles of Communication Skill in Palliative Care)	523
อาจารย์นิธิ ปิตานุพงศ์	
บทที่ 45 การสื่อสารประเด็นเฉพาะด้านในการดูแลแบบประคับประคอง (Communication in Specific Issues of Palliative Care)	527
อาจารย์นิธิ ปิตานุพงศ์	

### ตอนที่ 6 การดูแลเดินทางกลุ่มโรค

บทที่ 46 การดูแลผู้ป่วยมะเร็งเคมีบำบัด ยอร์โมนบำบัด ยา muzzle เป้า และการเพิ่มภูมิคุ้มกันของร่างกาย (Disease Modifying Therapies in Advanced Cancer)	541
พิชัย จันทร์ศรีวงศ์	
บทที่ 47 รังสีรักษาในผู้ป่วยมะเร็ง (Role of Radiation Therapy in Cancer)	556
ประเสริฐ เถิกสกุลสินชัย	
บทที่ 48 การผ่าตัดเพื่อบรรเทาอาการในผู้ป่วยมะเร็ง (Palliative Surgery in Cancer Patients)	564
เชิดศักดิ์ ไกรฤทธิ์	
บทที่ 49 รังสีร่วมรักษาในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งแบบประคับประคอง (Role of Interventions in Palliative Care)	572
สรรชา รุกขพันธ์	
บทที่ 50 การรักษาแบบประคับประคองในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะท้าย (Palliative Care for Patients with End-stage Renal Disease)	585
ชัยรัตน์ ฉายากุล	
บทที่ 51 การดูแลและประคับประคองในผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจระยะท้าย (Palliative Care in Patients with End Stage Lung Disease)	601
ฉันชาย ลิทธิพันธ์	

บทที่ 52 การดูแลผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวแบบประคับประคอง (Palliative Care in Advanced Heart Failure)	610
ธีรวัชร ยิ่งชนม์เจริญ	
บทที่ 53 การดูแลประคับประคองในผู้ป่วยโรคทางระบบประสาท (Palliative Care in Neurodegenerative Diseases)	620
บัทมา โภมุกขบุตร	
บทที่ 54 การดูแลประคับประคองในการบริบาลผู้สูงอายุ (Palliative Care in the Care of the Elderly)	633
ดาริน จตุรภัทรพร	
กรอก มนัสวนิช	
บทที่ 55 การดูแลแบบประคับประคองในผู้ป่วยโรคตับระยะสุดท้าย (Palliative Care for Patients with End-stage Liver Disease)	647
สพจน์ พงศ์ประสนขัย	
บทที่ 56 การดูแลแบบประคับประคองในผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยโรคเอดส์ระยะสุดท้าย (Palliative Care of Patients Living with Advanced HIV infection and AIDS)	658
ปรเมษฐ์ วินิจฉกุล	
ชวัญทัย แก้วบุรัด	
บทที่ 57 การดูแลประคับประคองในห้องผู้ป่วยวิกฤติ (Palliative Care in Intensive Care Unit)	669
อันนา หมอกเงริญพงศ์	
บทที่ 58 การดูแลแบบประคับประคองที่แผนกฉุกเฉิน (Palliative Care in Emergency Setting)	681
ญาเรณุ์ สิทธิชาญบัญชา	
บทที่ 59 การดูแลผู้ป่วยเด็กระยะท้าย (Care of Children with Advanced Illness)	690
อิศราวด์ นุชประยูร	
บทที่ 60 การดูแลจัดการอาการทางกายที่พบบ่อยในผู้ป่วยเด็ก (Symptoms Controlled in Pediatric Palliative Care)	703
ชุษณา ชัยม่าน	

บทที่ 61 การสื่อสารกับผู้ป่วยเด็กที่ป่วยด้วยโรคระยะท้าย

(Communication in Children with Advanced Illness) \_\_\_\_\_ 723

ชุษณา ข่ายม่าน

บทที่ 62 การสื่อสารกับเด็กเกี่ยวกับการเสียชีวิตของบิดามารดา

(Communication with Children About Parental Death) \_\_\_\_\_ 736

พรพรรณ ศรีพรสารรัค

**ตอนที่ 7 ภาวะฉุกเฉินในการดูแลประคับประคอง**

บทที่ 63 ภาวะแคลเซียมในเลือดสูง

(Hypercalcemia) \_\_\_\_\_ 745

ปราญานา โภคลานคร

บทที่ 64 ภาวะเลือดออกรุนแรงฉับพลัน

(Massive Hemorrhage) \_\_\_\_\_ 756

ปราญานา โภคลานคร

บทที่ 65 ภาวะไขสันหลังถูกกดทับ

(Spinal Cord Compression) \_\_\_\_\_ 768

เต็มศักดิ์ พิ่งรักษ์

บทที่ 66 กลุ่มอาการที่เกิดจากการอุดตันของหลอดเลือด Superior Vena Cava

(Superior Vena Cava Syndrome; SVCS) \_\_\_\_\_ 782

ชนวันน์ เทศะวิบูล

บทที่ 67 ภาวะอุดกั้นทางเดินหายใจส่วนบน

(Upper Airway Obstruction) \_\_\_\_\_ 790

ฉันทิชา โชติกานนิชย์

**ตอนที่ 8 การดูแลในช่วงระยะสุดท้าย**

บทที่ 68 ภาวะใกล้ตายและการดูแลผู้ป่วยใกล้ตาย

(Impending Death and Care of the Dying Patients) \_\_\_\_\_ 799

ศุภการ เดชสอนนันต์

บทที่ 69 การลดระดับความรู้สึกตัวในระยะใกล้สิ่ยชีวิต (Palliative Sedation)	813
ลักษณ์ ชาญเวชช์	
บทที่ 70 การยับยั้ง และ ถอนการรักษาพยุงชีพ (Withholding and Withdrawing Life-Sustaining Treatment)	825
พรเลิศ อัตราก้าว	

## ตอนที่ 9 จริยธรรมและกฎหมาย

บทที่ 71 ประเด็นกฎหมายกรณีการยับยั้ง และถอนการรักษาพยุงชีพในผู้ป่วยที่อยู่ในภาวะสุดท้ายของชีวิต (Legal Issues Concerning Withholding and Withdrawing of Life-sustaining Treatment)	841
แสง บุญเฉลิมวิภาส ไฟศาล ลีมสติตย์	
บทที่ 72 ประเด็นด้านจริยธรรมในการดูแลผู้ป่วยประคับประคอง (Ethical Issues in Palliative Care)	849
สกฤต สิงหะ	

## ตอนที่ 10 บทบาทสาขาวิชาชีพในการดูแลผู้ป่วยประคับประคอง

บทที่ 73 บทบาทพยาบาลในการดูแลแบบประคับประคอง (Roles of Nurse in Palliative Care)	875
สุชิรา ชัยวิบูลย์ธรรม	
บทที่ 74 บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ในทีมสาขาวิชาชีพการดูแลแบบประคับประคอง (Social Worker in Multidisciplinary Palliative Care Team)	888
กรศิริ พิกุลทอง รีมลล์ จันทร์ดี	
บทที่ 75 กิจกรรมบำบัดในการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง (Roles of Occupational Therapist in Palliative Care)	897
เทียม ครีคำจักร หน้ายชนก อภิโภගลกร	

บทที่ 76 กายภาพบำบัดในผู้ป่วยประคับประคอง (Physical Therapy in Palliative Care)	908
สุวารณ์ ทาลี	
บทที่ 77 นักดนตรีบำบัดในการดูแลผู้ป่วยประคับประคอง (Music Therapist in Palliative Care)	921
ภูชงค์ ฉิมพิบูลย์, พรพรรณ แก่นอmarshพันธ์, ภัชชพร ชาญวิเศษ	
บทที่ 78 นักโภชนาการกับการดูแลผู้ป่วยประคับประคอง (Nutritionist in Palliative Care)	931
วีรพร ชนอินทร์	
บทที่ 79 นักศิลปะบำบัด สำหรับผู้ป่วยระยะประคับประคอง (Art Therapist in Palliative Care)	939
พัชรินทร์ สุคนธารกิริมย์ ณ พัทลุง	
บทที่ 80 อาสาสมัครกับการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง (Volunteer in Palliative Care)	951
วรรณษา จารุสมบูรณ์	
บทที่ 81 การดูแลตนของสำหรับบุคลากรทางการแพทย์ (Selfcare for Healthcare Professionals)	960
ภูชงค์ เหล่ารุจิสวัสดิ์	
ดัชนี	I-1
Index	I-5